

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دفتر مشاوره و سلامت

سیاست های اداره سلامت و تندرستی دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان

وزارت علوم تحقیقات و فناوری در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

تابستان ۱۴۰۰

مقدمه:

سلامت جسم یکی از مولفه های سلامت است که بر روی سایر ابعاد سلامت (روانی، اجتماعی و معنوی) اثر متقابل دارد؛ ارتقای سلامت جسم در شرایط کرونا نه تنها برای فرد بلکه برای جامعه حائز اهمیت است. سلامت جسم برای دانشجویان به عنوان گروه مهمی از شهروندان اهمیت زیادی دارد، زیرا می‌توانند به اهداف فردی و دانشگاهی خود دست یابند و از اوقاتی که در دانشگاه سپری می‌کنند، لذت ببرند و دوره دانشجویی خود را با موفقیت به اتمام برسانند. این مهم به ویژه با مشکل ظهور پاندمی کرونا توجه به سلامت جسمی دانشجویان را بیش از پیش آشکار می‌سازد.

مشکلات جسمی از عمده مسائلی است که پیشگیری از آن (بر مبنای شواهد) ضروری است. نتایج مطالعات دفتر مشاوره و سلامت سازمان دانشجویان نشان می‌دهد که بیماری‌های جسمی و اختلالات ناشی از آن در بین درصدی از دانشجویان ایرانی وجود دارد که البته همسان با شرایط اجتماعی جامعه است و پیش بینی می‌شود با غربالگری و ارائه خدمات مطلوب مراکز بهداشت و درمان در جهت کنترل و کاهش این احتمالات کمک چشمگیری می‌توان نمود. در سیاست‌ها و برنامه‌های سال آموزشی پیش رو تلاش شده است با استفاده از پژوهش‌های انجام شده، اسناد فرا دستی، نتایج سمپوزیوم‌های کاربردی با حضور متخصصان، نظرات دبیران مناطق بهداشت، کارگروه‌های تخصصی دفتر مشاوره و سلامت و کاربرد نظریات و روش‌های سلامت جسمی برنامه‌های پیشنهادی برای مراکز بهداشت دانشجویی دانشگاه‌ها برای اجرا در دو نیم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ پیشنهاد شود. بدیهی است این دفتر از دیدگاه‌های ارزشمند معاونین دانشجویی و روسا و کارشناسان مراکز بهداشت برای هر چه بهتر اجرا شدن این برنامه‌ها استقبال می‌کند. همچنین از همکاری‌هایی که در تهیه این برنامه کمک شایان تقدیری را ارائه کردند به ویژه روسا و کارشناسان دفتر مشاوره و سلامت، دبیران مناطق بهداشت و اعضای کارگروه بهداشت و درمان و ایمنی تشکر می‌شود.

دفتر مشاوره و سلامت
سازمان امور دانشجویان

جهت گیری برنامه ها براساس محورهای زیر خواهد بود:

- ۱- توجه به عوارض و علائم سلامت جسمی ناشی از پاندمی کرونا در دانشجویان، والدین و خانواده آموزش عالی
- ۲- تأکید بر پیشگیری از ابتلا به بیماری به ویژه کرونا در خانواده آموزش عالی با نگاه بومی و منطقه ای
- ۳- تأکید بر نظارت و رعایت پروتوکل های بهداشتی ابلاغی از سوی ستاد کرونا و دفتر مشاوره و سلامت
- ۴- استفاده از تمام ظرفیت کارشناسان بهداشت محیط و بهداشت حرفه ای موجود در دانشگاه ها در راستای نظارت ها، آموزش ها و افزایش حساسیت و دیدگاه ها با محوریت HSE
- ۵- تأکید بر نقش حمایتی دانشگاه و مراکز بهداشت دانشجویی از دانشجویان به ویژه همکاری با کانون های دانشجویی همیاران سلامت جسم (بهداشت)
- ۶- تأکید بر افزایش سواد سلامت در خانواده آموزش عالی
- ۷- غربالگری کلیه دانشجویان از طریق پایش سلامت
- ۸- تأکید بر استمرار برگزاری برنامه های مشخص برای توجه ویژه به مناسبت های بهداشتی در طول سال
- ۹- ساماندهی و اعمال خدمات بهداشتی و درمانی، سلامت جسم، ایمنی محیط کار در دانشگاه های کشور
- ۱۰- برنامه ریزی و انجام مداخلات بهداشتی و درمانی در محور سلامت جسم دانشجویان و دانشجویان
- ۱۱- تشکیل قطب های تخصصی بهداشتی و درمانی چند گانه مراکز بهداشت با تأکید بر ارائه خدمات در بخش های سواد سلامت، خدمات مشاوره و درمانی و ارزیابی های بالینی

انواع مداخلات مراکز بهداشت و درمان دانشگاه ها

مداخله اول: حمایت طلبی و مداخلات محیطی

مداخله دوم: افزایش و ارتقای سواد سلامت جسم به ویژه با تأکید بر ابعاد کرونا

مداخله سوم: ارائه خدمات جامع بهداشتی و درمانی

مداخله اول: حمایت طلبی و مداخلات محیطی:

این مداخلات با هدف ارتباط دانشگاه با جامعه و حمایت طلبی در انجام پروژه‌های ملی و منطقه‌ای انجام می‌شود.

- همکاری و مشارکت درون‌بخشی و بین‌بخشی دانشگاه، معاونین دانشگاه، هیئت رئیسه، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه، مراکز مشاوره دانشجویی، اداره خوابگاه‌ها، روابط عمومی، آموزش، دفتر فرهنگی، تربیت بدنی، حراست، کمیسیون موارد خاص، تخلفات دانشجویی و سایر شوراهای دانشگاه، دفتر مشاوره و سلامت سازمان امور دانشجویان و..... در عملیاتی شدن برنامه‌ها، پروژه‌های پژوهشی، کارنامه سلامت جسم و روان، تامین شرکای درون محیطی و استفاده از منابع داخلی مورد توجه قرار خواهد گرفت.

- همکاری برون دانشگاهی و حمایت طلبی از سازمان‌ها و نهادهای بین‌بخشی، دانشگاه‌های علوم پزشکی، استانداری، فرمانداری، شهرداری، ستاد مبارزه با مواد مخدر، سازمان بهزیستی، سازمان تامین اجتماعی، آموزش و پرورش، شبکه بهداشت و درمان، هلال احمر، بسیج، رسانه‌های اجتماعی و محلی و..... با هدف تامین منابع مالی و همکاری مشترک در راستای نقش اجتماعی دانشگاه توسط مراکز بهداشت و درمان به عنوان مجری سیاست‌های سلامت روان و اثرات روان‌شناختی کرونا مورد توجه قرار خواهد گرفت.

مداخله دوم: افزایش و ارتقای سواد سلامت جسم با تأکید بر ابعاد کرونا

۱- برنامه برگزاری وبینارهای کشوری و منطقه‌ای ویژه دانشجویان، خانواده‌ها، کارکنان و اعضای هیئت علمی با تأکید بر موضوعات مورد نیاز مانند:

اعتیاد	سیگار و قلیان	کرونا و واکسیناسیون	بازگشایی دانشگاه‌ها	تغذیه
ایدز	فشار خون	دیابت	سبک زندگی	ارگونومی محیط کار
بهداشت محیط	خشونت	روابط پرخطر	H.S.E	ورزش و فعالیت جسمانی
بیماری‌های روان‌تنی	صرع	افسردگی	کاربرد نایجای داروها	سلامت بانوان
رفتارهای خودآسیب‌رسان				

۲- انجام فعالیت‌ها و برنامه‌های آموزش و ارتقای سواد سلامت جسم با همراهی کانون‌های دانشجویی همیاران بهداشت

۱-۲- اجرای طرح‌های آگاه‌سازی با هدف افزایش سواد سلامت به مناسبت‌های مختلف پیشنهاد می‌شود:

بازگشایی دانشگاه‌ها	هفته سلامت	هفته خوابگاه‌ها	روز جهانی فشار خون بالا	روز ملی و جهانی پرستار
هفته ایمن‌سازی (هفته جهانی واکسیناسیون)	روز جهانی مبارزه با ایدز	روز تربیت بدنی و ورزش	روز جهانی بهداشت	روز ملی و روز جهانی بهداشت محیط
نوروز	روز جهانی آسم و آلرژی	هفته آگاهی از تیروئید	روز جهانی محیط زیست	روز جهانی هپاتیت
روز جهانی قلب	روز جهانی سکت	روز جهانی سرطان		

۲-۲ تهیه برنامه‌های آموزشی و پیشگیری در فضای مجازی در قالب پادکست، کلیپ، پوستر، بروشور، گاهنامه و خبرنامه با مخاطب قرار دادن دانشجویان، خانواده‌ها، کارکنان و اعضای هیئت علمی و معرفی و به اشتراک گذاشتن آنها در سامانه‌های مراکز بهداشت، دفتر مشاوره و سلامت و شبکه‌های دانشجویی و ارسال پیام به تلفن‌های همراه دانشجویان.

۲-۳ به روز رسانی و معرفی سامانه‌های مراکز بهداشت دانشگاه به دانشجویان، خانواده‌ها، کارکنان و اعضای هیئت علمی دانشگاه

۲-۴ برگزاری مسابقات کتابخوانی، مقاله نویسی و فعالیت های فوق برنامه دانشجویان به مناسبت های مختلف با هدف پیشگیری از بیماری ها و اصلاح سبک زندگی

۲-۵ برگزاری کمپین های بهداشتی با تأکید برگزاری در فضای مجازی

۳- برگزاری دوره های بازآموزی و سمپوزیوم های تخصصی با هماهنگی دفتر مشاوره و سلامت و دبیرخانه‌های ده گانه مناطق بهداشت.

بعضی از موضوعات به شرح زیر پیشنهاد می شود:

شناسایی و کنترل و پیشگیری از بیماری های واگیر	شناسایی و کنترل و پیشگیری از بیماری های غیر واگیر	شناسایی، سنجش و ارزیابی عوامل زیان آور محیطی
ایمنی محیط کار	مدیریت پسماند در محیط های دانشگاهی	ارتقای سلامت عمومی کارکنان، اساتید و دانشجویان
HSE در دانشگاه ها	سبک زندگی و کرونا	ارتقای سلامت جسم
چاقی	پرفشاری خون	قلب
دیابت	بی تحرکی	سلامت جنسی
بیماری های غدد	ارزیابی ریسک	سبک زندگی سالم
تغذیه	ایدز	دخانیات و سوء مصرف مواد سبک

مداخله سوم: ارائه خدمات جامع بهداشتی و درمانی

۱. ارائه خدمات بهداشتی، درمانی و سلامت جسم به دانشجویان و دانشگاهیان
۲. ارائه خدمات پیشگیری و کنترل بیماری های غیرواگیر (دیابت، پرفشاری خون و ...)
۳. ارائه خدمات پیشگیری و کنترل بیماری های واگیر (کرونا، آنفولانزا، ایدز و ...)
۴. ارائه خدمات مشاوره ای و آموزشی در حوزه های سلامت و ایمنی و محیط زیست
۵. شناسایی، سنجش و ارزیابی عوامل زیان آور محیطی در اماکن دانشگاهی
۶. نظارت ها و بازدید های بهداشتی و محیطی از اماکن مختلف دانشگاهی جهت ارزیابی (غذاخوری ها، خوابگاه ها، بوفه، استخر، محل جمع آوری زباله، کتابخانه ها و ...) با هدف کنترل شیوع ویروس کرونا
۷. ارائه خدمات ارزیابی و مداخله در سه حوزه تخصصی سلامت و ایمنی و محیط زیست
۸. نظارت های محیطی در مراکز و ساختمان های دانشگاهی (خوابگاه ها، اماکن رفاهی، سالن های ورزشی و ...)
۹. همکاری و کنترل در امر واکسیناسیون دانشجویان و دانشگاهیان
۱۰. روش های ارائه خدمات :

حضور: در ایام کرونا، مراکز بهداشت دانشگاه ها علاوه بر ارائه خدمات به دانشجویان دانشگاه خود، آماده ارائه خدمات به دانشجویان بومی دانشگاه های دولتی منطقه نیز باشند (با ارائه مدارک شناسایی و شماره دانشجویی).

تلفنی: اطلاع رسانی و اعلام شماره تلفن ها در سامانه دانشگاه و سامانه مرکز بهداشت

مجازی: معرفی و ارائه خدمات بهداشتی و درمانی به دانشجویان به صورت آنلاین

* ارائه هر چهار نوع خدمت به دانشجویان خوابگاهی و مقیم در خلال ترم تحصیلی انجام خواهد شد.